

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ТИМЧАСОВИЙ СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ перший (бакалаврський)

(перший (бакалаврський), другий (магістерський), третій (освітньо-науковий))

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Бакалавр

(бакалавр, магістр, доктор філософії)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 01 Освіта

(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 014 Середня освіта

(код та найменування спеціальності)

ПРЕДМЕТНА СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 014.01 Середня освіта «Українська мова та література»

(код та найменування предметної спеціальності)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

“04” березня 2024 року, протокол № 3

Введено в дію з 2024 р.

наказом від 06.03.2024 р. № 0114-1/72

Директор з науково-педагогічної роботи

(Олександр ГОЛОВКО)

Харків 2024р.

I. Преамбула

Тимчасовий Стандарт розроблено робочою групою на основі проекту Стандарту зі спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями), створеного Науково-методичною комісією із загальної, професійної освіти та спорту Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України (*Накази Міністерства освіти і науки України № 375 від 6 квітня 2016 р., № 1041 від 14 липня 2017 р.*)

[МОН пропонує до громадського обговорення проект стандарту вищої освіти зі спеціальності 014 «Середня освіта» на першому \(бакалаврському\) рівні вищої освіти | Міністерство освіти і науки України \(mon.gov.ua\)](#)

II. Фахівці, залучені до розробки Тимчасового Стандарту

Прізвище, ім'я, по батькові	Найменування посади (для сумісників – місце основної роботи, посада)	Науковий ступінь, вчене звання, за якою кафедрою (спеціальністю) присвоєно
Керівники робочих груп, гаранті програм: Трофименко Тетяна Михайлівна	Доц. кафедри історії української літератури	Кандидат філологічних наук
Гурова Оксана Модестівна	Доц. кафедри української мови	Кандидат філологічних наук
Члени робочої групи:		
Матушек Олена Юріївна	Професор кафедри історії української літератури	Доктор філологічних наук, доцент кафедри історії української літератури
Бутко Софія Григорівна	Доцент кафедри української мови	Кандидат філологічних наук
Телехова Олександра Петрівна	Доцент кафедри історії української літератури	Кандидат педагогічних наук, доцент кафедри історії української літератури
Кравець Олена Миколаївна	Доцент кафедри зарубіжної літератури та класичної філології	Кандидат філологічних наук

III. Загальна характеристика

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта (Українська мова і література)
Форма навчання	Інституційна (очна (денна)), заочна, дистанційна)
Освітня кваліфікація	Бакалавр освіти за спеціальністю «Середня освіта», предметною спеціальністю «Середня освіта (Українська мова і література)»
Професійні кваліфікації	Вчитель української мови і літератури, вчитель зарубіжної літератури, викладач закладу фахової передвищої освіти
Кваліфікація в дипломі	Бакалавр освіти. Спеціальність Середня освіта; предметна спеціальність –Середня освіта (Українська мова і література); освітня програма – Українська мова і література, світова література / Українська мова і література, польська мова і література Вчитель української мови і літератури, вчитель зарубіжної літератури або польської мови і літератури (<i>залежно від спрямованості ОП</i>), викладач закладу фахової передвищої освіти з української мови і літератури та зарубіжної літератури або польської мови і літератури (<i>залежно від спрямованості ОП</i>)
Додаткові вимоги до правил прийому	Немає
Предметна область	Об’єкт вивчення: освітній процес у закладах середньої освіти (за предметною спеціальністю українська мова і література). Цілі навчання: формування інтегральних, загальних і фахових компетентностей вчителя закладу середньої освіти, необхідних для розв’язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності. Теоретичний зміст предметної області: поняття, категорії, наукові концепції та принципи фундаментальних і прикладних наук галузі, достатні для формування предметних компетентностей за відповідними спеціальностями, теоретичні основи наук про освіту, загальної і вікової психології, методики навчання (за спеціальностями) у закладах загальної середньої освіти. Методи, методики та технології: загальнонаукові методи пізнання та дослідницької діяльності, методи відповідних наук, освітні технології та методики формування компетентностей за відповідними спеціальностями в закладах загальної середньої освіти, моніторинг педагогічної діяльності, інформаційно_комунікаційні технології.

	Інструментарій та обладнання: сучасне інформаційно-комунікаційне обладнання для освітнього процесу; спеціалізоване лабораторне та технологічне обладнання і програмне забезпечення; бібліотечні ресурси та технології; бази для проведення навчальних і виробничих практик (за договорами про співпрацю).
Академічні права випускників	Можливість продовження навчання на другому рівні вищої освіти
Придатність до працевлаштування	Сферою діяльності випускників, які отримали диплом бакалавра-педагога зі спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова та література), є педагогічна діяльність у закладах загальної та спеціалізованої, професійної (професійно-технічної), позашкільної, фахової передвищої освіти, міжшкільних ресурсних центрах (міжшкільних навчально-виробничих комбінатах), установах та організаціях у сфері освіти.
Подальше навчання	Бакалавр зі спеціальності 014 «Середня освіта», предметної спеціальності 014.01 «Українська мова та література» може підвищувати свій науковий рівень у магістратурі закладів вищої освіти України та за кордоном.

IV. Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за освітніми програмами відповідної спеціальності, та їх результатів навчання

Для здобуття освітнього рівня «бакалавр» можуть вступати особи, що здобули повну загальну середню освіту або освітній рівень «молодший бакалавр», що засвідчено свідоцтвом про повну загальну середню освіту або дипломом молодшого бакалавра. Для підтвердження своїх результатів навчання особи, що вступають на навчання за освітніми програмами певної спеціальності з підготовки бакалаврів, подають сертифікати Зовнішнього незалежного оцінювання з певних предметів.

V. Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти

Мінімум 50% обсягу освітньої програми має бути спрямовано на забезпечення формування загальних і спеціальних (фахових) компетентностей, визначених даним Стандартом. Мінімальний обсяг навчальних і виробничих практик – не менше 5% обсягу освітньої програми; – якщо освітня програма передбачає поєднання предметних спеціальностей, то кількість кредитів ЄКТС на додаткову спеціальність має бути достатньою для формування компетентностей відповідних предметних спеціальностей; – заклад вищої освіти має право визнати та перезарахувати кредити ЄКТС, отримані за попередньою освітньою програмою підготовки молодшого бакалавра (освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст») не більше ніж 120 кредитів ЄКТС,

отриманих в межах попередньої освітньої програми підготовки молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста) зі спеціальностей галузі знань 01 Освіта/Педагогіка та спеціальностей, що відповідають освітній програмі; – заклад вищої освіти має право визнати та перезарахувати кредити ЄКТС, отримані за попередньою освітньою програмою фахової передвищої освіти в обсязі не більше ніж 60 кредитів ЄКТС.

VI. Перелік обов'язкових компетентностей випускника

<p>Інтегральна компетентність</p>	<p>ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах середньої освіти.</p>
<p>Загальні компетентності</p>	<p>ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.</p> <p>ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, до комунікації іноземною мовою за предметною спеціальністю.</p> <p>ЗК 4. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук, аналіз та обробку інформації з різних джерел, ефективно використовувати цифрові ресурси та технології в освітньому процесі.</p> <p>ЗК 5. Здатність діяти автономно, приймати обґрунтовані рішення у професійній діяльності і відповідати за їх виконання, діяти відповідально і свідомо на основі чинного законодавства та етичних міркувань (мотивів).</p> <p>ЗК 6. Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді у сфері професійної діяльності, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.</p> <p>ЗК 7. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства і необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК 8. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та значення у розвитку суспільства, техніки і технологій.</p>

	<p>ЗК 9. Здатність зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я, вести здоровий спосіб життя, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку.</p> <p>ЗК 10. Здатність поважати різноманітність і мультикультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.</p>
<p>Фахові компетентності</p>	<p>ФК 1. Здатність перенесення системи наукових знань у професійну діяльність та в площину навчального предмету.</p> <p>ФК 2. Здатність забезпечувати навчання учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички в області предметної спеціальності.</p> <p>ФК 3. Здатність здійснювати цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання учнів з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, освітніх потреб і можливостей; добирати та застосовувати ефективні методики й технології навчання, виховання і розвитку учнів.</p> <p>ФК 4. Здатність формувати і розвивати в учнів ключові та предметні компетентності засобами навчального предмету та інтегрованого навчання; формувати в них ціннісне ставлення, розвивати критичне мислення.</p> <p>ФК 5. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів на засадах компетентнісного підходу, аналізувати результати їхнього навчання.</p> <p>ФК 6. Здатність до формування колективу учнів; знаходження ефективних шляхів мотивації їх до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання); спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.</p> <p>ФК 7. Здатність до здійснення професійної діяльності з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами); використання здоров'язбережувальних технологій під час освітнього процесу.</p> <p>ФК 8. Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно-зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі, залучення батьків до освітнього процесу на засадах партнерства.</p>

	<p>ФК 9. Здатність аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.</p>
<p>Компетентності предметних спеціальностей (ПК) 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)</p>	
<p>Предметні компетентності</p>	<p>ПК 1. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії української мови і літератури в практиці навчання української мови і літератури в закладах загальної середньої освіти.</p> <p>ПК 2. Здатність адекватно використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі фахової та міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах.</p> <p>ПК 3. Здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й створення зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній і письмовій формах, володіти методикою розвитку зв'язного мовлення здобувачів освіти у процесі говоріння й підготовки творчих робіт.</p> <p>ПК 4. Здатність орієнтуватися в українському літературному процесі на тлі світового (від давнини до сучасності), уміння використовувати здобутки українського письменства для формування національної свідомості, світогляду учнів, їхньої моралі, ціннісних орієнтацій в сучасному суспільстві.</p> <p>ПК 5. Здатність застосовувати у власній практичній діяльності сучасні підходи (особистісно орієнтований, діяльнісний, компетентнісний) до викладання та діагностування навчальних досягнень здобувачів освіти з української мови та літератури, урахуваючи передовий український й міжнародний досвід.</p> <p>ПК 6. Здатність володіти законами аналізу лінгвістичних одиниць, розуміти ієрархічний взаємозв'язок між ними.</p> <p>ПК 7. Здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використання практичного досвіду й мовно-літературного контексту для реалізації цілей освітнього процесу в закладах середньої освіти.</p>

**VII. Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти,
сформульований у термінах результатів навчання**

Програмні результати навчання

РН, спільні для всіх предметних спеціальностей

РН 1. Відтворює основні концепції та принципи педагогіки і психології; враховує в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів.

РН 2. Демонструє вміння навчати учнів державною мовою; та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички засобами навчального предмету та інтегрованого навчання.

РН 3. Називає і аналізує методи цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання учнів на основі компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх потреб; класифікує форми, методи і засоби навчання предмету в закладах загальної середньої освіти.

РН 4. Здійснює добір і застосовує сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів; критично оцінює результати їх навчання та ефективність уроку.

РН 5. Вибирає відповідні форми та методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі; аналізує динаміку особистісного розвитку учнів, визначає ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

РН 6. Називає і пояснює принципи проєктування психологічно безпечного й комфортного освітнього середовища з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами), технології здоров'язбереження під час освітнього процесу, способи запобігання та протидії булінгу і налагодження ефективної співпраці з учнями та їх батьками.

РН 7. Демонструє знання основ фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності), оперує базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.

РН 8. Генерує обґрунтовані думки в галузі професійних знань як для фахівців, так і для широкого загалу державною та іноземною мовами.

РН 9. Застосовує сучасні інформаційно-комунікаційні та цифрові технології у професійній діяльності.

РН 10. Демонструє володіння сучасними технологіями пошуку наукової інформації для самоосвіти та застосування її у професійній діяльності.

	<p>РН 11. Виявляє навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, пояснює необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання гендерного паритету у професійній діяльності.</p> <p>РН 12. Аналізує власну педагогічну діяльність та її результати, здійснює об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.</p> <p>РН 13. Демонструє знання основних положень нормативно-правових документів щодо професійної діяльності, обґрунтовує необхідність використання інструментів демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності та прийняття рішень на засадах поваги до прав і свобод людини в Україні.</p>
--	---

***Програмні результати навчання для предметних спеціальностей (ПРН)
014.01 Середня освіта (Українська мова і література)***

<p>Програмні результати навчання</p>	<p>ПРН 1. Знає сучасні філологічні засади навчання української мови та літератури, мовні норми, соціокультурну ситуацію розвитку української мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності, провідні тенденції розвитку літературного процесу в Україні.</p> <p>ПРН 2. Пояснює особливості розвитку української мови та літератури, специфіку перебігу літературного процесу в Україні в культурному контексті, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів; твори української класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою; порівнює мовні й літературні факти, явища, визначає їхні подібності й відмінності.</p> <p>ПРН 3. Володіє комунікативною компетентністю з української мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти).</p> <p>ПРН 4. Володіє навичками аудіювання й створення текстів різних стилів і жанрів та застосовує ці вміння в процесі формування мовленнєвої компетентності здобувачів освіти. ПРН 5. Застосовує різні види аналізу художнього твору, визначає його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури.</p>
---	--

	<p>ПРН 6. Використовує гуманістичний потенціал української мови та літератури для формування духовного світу юного покоління громадян України.</p> <p>ПРН 7. Володіє особистісно орієнтованим, діяльнісним, компетентнісним та іншими сучасними підходами до викладання української мови та літератури, застосовує український та міжнародний досвід навчання здобувачів освіти.</p> <p>ПРН 8. Володіє методами й методиками діагностування навчальних досягнень здобувачів освіти з української мови та літератури; уміє здійснювати педагогічний супровід.</p> <p>ПРН 9. Використовує закони аналізу лінгвістичних одиниць для моделювання подібних у стандартних і нестандартних мовленнєвих ситуаціях, застосовує різні види аналізу мовних одиниць, визначає їх місце в тексті й мовленні, розуміє взаємозв'язок та ієрархію таких одиниць.</p> <p>ПРН 10. Має критичне мислення, творчо використовує різні теорії й досвід (український, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань, знає мовно-літературний контекст та реалізує його в освітньому процесі.</p>
--	---

VI. Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здійснюється у формі атестаційного іспиту (іспитів) та/або публічного захисту кваліфікаційної роботи.
Атестаційний екзамен	Атестаційний екзамен має забезпечити оцінювання досягнення результатів навчання, визначених Тимчасовим Стандартом та освітньою програмою.
Захист кваліфікаційної роботи з української мови або історії української літератури	Кваліфікаційна робота передбачає проведення аналізу та прикладне дослідження проблем у сфері середньої освіти та філологічної науки. Кваліфікаційна робота повинна містити розв'язання складної спеціалізованої задачі або практичної проблеми в галузі середньої освіти (за предметною спеціальністю), що передбачає застосування концептуальних методів освітніх наук, предметних знань, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. У кваліфікаційній роботі не може бути академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації та інших видів академічної недоброчесності. Кваліфікаційна

	робота має бути оприлюднена на офіційному сайті закладу вищої освіти або його підрозділу, або у репозитарії закладу вищої освіти.
ІХ. Вимоги професійних стандартів (за їх наявності)	
Повна назва Професійного стандарту, його реквізити та (або) посилання на документ	Професійний стандарт за професіями "Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти", "Вчитель закладу загальної 37 середньої освіти", "Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)". Режим доступу: https://www.me.gov.ua/Files/GetFile?lang=ukUA&fileId=22daac6a-f0db-4de0-8d49-47aa6b2ecb99
Особливості Стандарту вищої освіти, пов'язані з наявністю певного Професійного стандарту	Перелік компетентностей випускника узгоджений із наведеними у професійному стандарті загальними та професійними компетентностями вчителя

Х. Перелік нормативних документів, на яких базується Стандарт вищої освіти

1. Про вищу освіту: Закон України від 05 вересня 2017 р. №2145-VIII (останні зміни від 25.09.2020). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Національна рамка кваліфікацій: Додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 25 червня 2020 р. № 519 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.
3. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#n5>.
4. Зміни до Національного класифікатору "Класифікатор професій" ДК 003:2010: Наказ Мінекономіки від 18.08.2020 № 1574. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1574915-20#Text>.
5. Перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266 (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF#Text>
6. Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти: Наказ МОН України у редакції від 30.04.2020 р. № 584. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/naukovo-metodychna_rada/2020-metod-rekomendacziyi.docx
7. Професійний стандарт за професіями "Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти", "Вчитель закладу загальної середньої освіти", "Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)" Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України № 2736-20 від 23 грудня 2020 р. URL: <https://www.me.gov.ua/Files/GetFile?lang=uk-UA&fileId=22daac6a-f0db-4de0-8d49-47aa6b2ecb99>
8. Деякі питання розміщення державного (регіонального) замовлення, поєднання спеціальностей (предметних спеціальностей), спеціалізацій та присвоєння професійних кваліфікацій педагогічних 38 працівників закладами фахової передвищої, вищої освіти: Наказ №1006 МОН України від 11.11.2022 р.

Матриця відповідності визначених Стандартом результатів навчання та компетентностей

Результати навчання	Компетентності																	
	Інтегральна компетентність																	
	Загальні компетентності										Спеціальні (фахові, предметні) компетентності							
	З 1	З 2	З 3	З 4	З 5	З 6	З 7	З 8	З 9	З 10	С 1	С 2	С 3	С 4	С 5	С 6	С 7	С 8
ПРН1		+								+			+			+		
ПРН2			+									+		+				
ПРН3	+												+			+		
ПРН4											+		+	+	+			
ПРН5					+					+			+	+	+	+		+
ПРН6								+	+	+			+				+	+
ПРН7	+	+						+			+							
ПРН8			+		+	+					+							
ПРН9				+														
ПРН10				+														
ПРН11						+				+							+	+
ПРН12	+																	
ПРН13		+			+		+										+	

Матриці відповідності предметних результатів навчання та компетентностей, визначених Стандартом для спеціальностей:

014.01 Середня освіта (Українська мова і література)

Програмні результати навчання (ПРН)	Предметні компетентності (ПК)						
	ПК-1	ПК-2	ПК-3	ПК-4	ПК-5	ПК-6	ПК-7
ПРН-1	+						+
ПРН-2	+						+

ПРН-3		+				+	+
ПРН-4	+	+	+			+	
ПРН-5	+		+	+			
ПРН-6	+	+	+	+		+	+
ПРН-7			+	+	+		+
ПРН-8					+		
ПРН-9		+	+			+	
ПРН-10	+	+	+	+	+		+

Середня освіта (Мова та зарубіжна література (із зазначенням мови))

Програмні результати навчання (ПРН)	Предметні компетентності (ПК)						
	ПК-1	ПК-2	ПК-3	ПК-4	ПК-5	ПК-6	ПК-7
ПРН-1	+	+	+	+	+	+	+
ПРН-2	+	+	+	+	+	+	+
ПРН-3	+	+	+	+	+	+	+
ПРН-4	+	+	+	+			+
ПРН-5	+		+		+	+	+
ПРН-6	+	+		+		+	
ПРН-7	+	+	+	+	+		+
ПРН-8	+	+	+	+	+		+
ПРН-9	+	+		+	+	+	+
ПРН-10	+	+	+	+	+	+	
ПРН-11	+	+	+	+			

Пояснювальна записка

Тимчасовий стандарт вищої освіти містить загальні та фахові компетентності, що визначають специфіку підготовки бакалаврів за спеціальністю 014 «Середня освіта», та результати навчання, які характеризують очікувані знання, розуміння, здатності студентів, набуті в результаті успішного завершення освітньої програми.

Компетентності та результати навчання узгоджені між собою і відповідають дескрипторам Національної рамки кваліфікацій (див. таблиці 1, 2).

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна самостійно формує перелік дисциплін, практик та інших видів освітньої діяльності, необхідний для набуття визначених тимчасовим стандартом компетентностей.

Наведений у тимчасовому стандарті перелік компетентностей і результатів навчання не є вичерпним.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна при формуванні освітніх програм може конкретизувати визначені у Тимчасовому Стандарті компетентності й результати відповідно до певної освітньої спеціалізації та може зазначати додаткові.

Заклад вищої освіти може вводити додаткові форми атестації здобувачів вищої освіти за конкретною освітньою програмою.

Сферою діяльності випускників, які отримали диплом бакалавра-педагога зі спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література), є педагогічна діяльність у загальноосвітніх, спеціальних, позашкільних навчальних закладах, що забезпечено наявністю в освітній програмі циклу психолого-педагогічних та методичних дисциплін, а також проходження педагогічної практики; діяльність у різноманітних фондах, спілках, фундаціях гуманітарного спрямування, здійснювати підтримку культурних і мистецьких заходів, організовувати позакласну та позашкільну виховну роботу з дітьми.

За переліком спеціалізацій відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 25 травня 2016 року за № 567 «Про затвердження Переліку спеціалізацій підготовки здобувачів вищої освіти ступенів бакалавра та магістра за спеціальністю 014 «Середня освіта», за якими здійснюється формування та розміщення державного замовлення» (зі змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 20 вересня 2017 року за № 1293), визначено такі спеціалізації:

Шифр	Предметні спеціалізації
014.01	Середня освіта (Українська мова і література)
014.02	Середня освіта (Мова і література (із зазначенням мови))
014.03	Середня освіта (Історія)
014.04	Середня освіта (Математика)
014.05	Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
014.06	Середня освіта (Хімія)
014.07	Середня освіта (Географія)
014.08	Середня освіта (Фізика)
014.09	Середня освіта (Інформатика)
014.10	Середня освіта (Трудове навчання та технології)
014.11	Середня освіта (Фізична культура)
014.12	Середня освіта (Образотворче мистецтво)
014.13	Середня освіта (Музичне мистецтво)

{Позицію виключено на підставі Наказу Міністерства освіти і науки [№ 1368 від 12.10.2017](#)}

014.15 Середня освіта (Природничі науки)

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна при складанні й запровадженні освітніх програм враховує, що заклади вищої освіти, які здійснюють підготовку здобувачів вищої освіти ступенів бакалавра (за освітньо-професійною програмою) за спеціальністю 014 «Середня освіта» (за предметними спеціальностями), мають право здійснювати освітню діяльність за освітніми програмами, що передбачають здобуття другої спеціальності (предметної спеціальності), а саме 013 «Початкова освіта», інших предметних спеціальностей спеціальності 014 «Середня освіта» (за предметними спеціальностями), або спеціальностей 024 «Хореографія», 053 «Психологія», 231 «Соціальна робота» та/або додаткових спеціалізацій, у тому числі тих, що забезпечують викладання інтегрованих курсів, визначених закладом вищої освіти.

Додаткові інформаційні джерела:

1. Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації / Авт. В. М. Захарченко, В. І. Луговий, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова / За ред. В. Г. Кременя. К.: ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. 120 с.
2. Національний освітній глосарій: вища освіта / Авт.-уклад.: І. І. Бабин, Я. Я. Болюбаш, А. А. Гармаш та ін.; за редакцією Д. В. Табачника і В. Г. Кременя. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2011. 100 с.
3. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд / Укладачі: Добко Т., Золотарьова І., Калашнікова С., Ковтунець В., Курбатов С., Линьова І., Луговий В., Прохор І., Рашкевич Ю., Сікорська І., Таланова Ж., Фініков Т., Шаров С.; за заг. ред. С. Калашнікової та В. Лугового. Київ: ДП «НВЦ «Пріоритети», 2015. 84 с.
4. Європейська кредитна трансферна накопичувальна система: Довідник користувача / пер. з англ.; за ред. докт. техн. наук, проф. Ю. М. Рашкевича та докт. пед. наук, доц. Ж. В. Таланової. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. 106 с.
5. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). К.: ТОВ «ЦС», 2015. 32 с.
6. International Standard Classification of Education (ISCED 2011). Montreal: UNESCO Institute for Statistics, 2012. Режим доступу: <http://uis.unesco.org/en/topic/international-standard-classification-education-isced>.
7. ISCED Fields of Education and Training 2013 (ISCED-F 2013). Montreal: UNESCO Institute for Statistics, 2014. Режим доступу: <http://uis.unesco.org/en/topic/international-standard-classification-education-isced>.